

מסורת הש"ס עם הוספות

א) נזכרות לה: פסחים מז.]. ב) עירובין עח: אהלות פרק ט"ו מ"ג ג) נוספתא דאהלות פט"ו עירובין עט.]. ד) לקמן י"ה ה) לקמן טז.]. ו) לעיל ג.]. ז) ושם, ח) לקמן ט ע"ב,

גליון הש"ס

תזכ' ד"ה והוצינ וכו' מצטרף בהדי סבך כשר. ע"י לקמן דף ט ע"ב תוס' ד"ה הא קא מנערך:

סוכה

ואע"ג דבטלינהו. לכל שצעה בטלה דעתו אלל כל אדם ואין ציטולו ציטול: **תבן** וביטלו. צפיו לשצעה: **תבן** ואין עתיד לפנותו. ולא ינטרך לפנותו כל ימי החג ומיהו לא בטלו ממש צפיו: או עפר. נתן זו סתם ואין ידוע אם עמיד לפנותו אם לאו: מחלוקת ר' יוסי בוי. וכן עפר ואין עמיד לפנותו יש

זו מחלוקת דבטיל לר' יוסי מסתמא ואפי' לא בטלו צפיו ולרצנן לא בטיל והא דנקט עפר סתם משום כמו דר' יוסי דאפי' סתם דלא ידיע אי עמיד לפנותו אי לא אמר דבטיל אלל תנן ראי' לצהמה ולהסקה או לטיט הלכך סתמיה לא בטיל אפילו לרצי יוסי: הכי גרסינן בית שמיילאהו **תבן** או צרורות וביטלו. ולענין אהלות תנן דטומאה שיש לה אהל חלל טפח אינה צוקעת למעלה מן הגג אלל טומאה רלוזה שאין לה חלל טפח הימנה לגג שכנגדה עד לרקיע טמא דצוקעת ועולה וכן הלכה למשה מסיני והלכך צית שיש זו מת או כזית מן המת ומילאהו תנן או צרורות וציטלו הויין רלוזה וצוקעת אלל לא ציטלו הוי כמאן דפנייה ויש לה חלל: **תבן ואין עתיד** לפנותו הרי הוא בסתם עפר וביטיל. ופליג צין ארתנן צין אצרותות לצרותות היינו עפר וקאמר ת"ק לצריך ציטול וא"ל ר' יוסי תנן אם ידוע שאינו עמיד לפנותו הרי הוא בטל מאליו וצרותות אפי' סתמא דלא ידיע אי עמיד לפנותו אי לא מסתמא בטל אלל א"כ ידוע דעמיד לפנותו דהיחא הוי כסתם תנן ולא בטיל אלמא דתנן וציטלו עפר וציטלו כולו מודו דבטיל תנן סתם ועפר ועמיד לפנותו דכולי עלמא לא בטיל תנן ואין עמיד לפנותו ועפר כיונא זו או אפי' עפר סתם מחלוקת דלרצי יוסי ציטיל: והוצינן. של סכך ראשיהן התלוין: אם צלתם. של אותם הוצין מרובה מחמתם אי הוי שקלת ליה לסכך העליון: בשרה. דמנינן עשרים מהן ולמטה: סבר **אביי** למומר. דכי היכי דעגובה לא ממעטי להכשיר היכא שחמתן מרובה מנלתן צנמוכה נמי לא ממעטי לפסול ואם חמתן מרובה מנלתן כשרה: דופן האמצעי.

דסתם סוכה צת שלשה דפנות כי מתניתין והרציעת היא כולה פתח: ע"י פני כוליה. שמגיעין צי ראשי האינטצא לצ' דפנות הצדדין ואינטצא הוא צנין אצנים וטיט אם יש צה צאינטצא שיעור הכשר סוכה קטנה שצעה טפחים^[?] ומשהו דהיינו ראשו ורוצו ושלחננו^[?]: בשרה. כל הסוכה שיש לה ג' דפנות והאי הכשר סוכה אפי' מן האינטצא והלאה דמנינן חללה מראש האינטצא ומעלה ונמאל דופן אמצעי כולו כשר ודפנות הצדדים צרצז האינטצא הוכשרו צה הרי כאן סוכה קטנה כשרה ואמרינן לקמן

(דף יט.) פסל היונא מן הסוכה נידון כסוכה ומפרשינן ליה אם יש הכשר סוכה צמד ועוד יש צסוכה משם והלאה פסל היינו סכך העשוי בצפסולת גוכן ויקצ שזו דרכן ליעשות ויונא מהכשר סוכה שאין לו הכשר דפנות נידון כסוכה הלכך כל הסוכה כמות שהיא גדולה כשרה: מן הצד. כגון אם צנה האינטצא על פני אחד מדופני הצדדים: אם יש משפת איצטבא ולכותל^[?]. השני שהרחיקו ממנו ד' אמות: פסוליה. דלא הוכשרו צאינטצא זו אלל שתי דפנות אותו שסמוך לה מן הצד והאמצעי שראש האינטצא מגיע לו: פחות מוד אמות בשרה. שאף הוא הוכשר על ידה דקי"ל (לקמן דף יו.) הלכה למשה מסיני דמכשרי^[?] סוכה על ידי עקימת דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחוצר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת האינטצא וכאן מודדין את גוצהן משפת האינטצא ולמעלה ואף על פי שמתחמיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלל ע"כ^[?] זהו גוצה חללה והרי נתמעט חללה מתחמיו: בית שנפחת. גגו וגגין שלהם חלקים הן ושזין ולא משופעים ונפתח הגג צאלמענו: וסיבך. צסכך כשר על פי הפחת ונמאל סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל זד: פחות מארבע אמות בשרה. שדופני הצית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת צינתיים רואין אותה כאילו היא מן הדופן ונעקס הדופן עד כאן ואין כאן סכך פסול אלל דופן ומחוצר לסכך כשר: התם הוא. דאמרינן דופן עקומה משום דדופן לידה חזי לדופן דאינו גצוה מכשיעור ואין צריך לעקמו אלל כדי לקרצו לסכך: אב"י הבא דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחזי למיהוי דופן הוא לא אמר קא משמע לן: וחקק בה. גומא צאלמענ: בדי להשלימה לעשרה. כנגד הגומא וצאותה גומא הכשר סוכה צאורך ורוחצ:

פרק ראשון

סוכה

ואע"ג דבטלינהו בטליה דעתו אצי' ב"י אדם. לא דמי לארנקי דפ' חלון (עירובין דף עט.) דאיכא למאן דאמר דאפילו ארנקי מצטל איניש: **בית** שמיילאהו **תבן** או צרורות וביטלו בטל. כך היא הגירסא בכל הספרים כאן וצפרק חלון (שם דף עח:.) דמייתי לה

אמתניתין דחריץ שצין שתי חצירות מלא קש או תנן מערצין שנים ואין מערצין אחד מלא עפר או מלא צרורות מערצין אחד ואין מערצין שנים והיא משנה צמסכת אהלות פט"ו ולא כתוב שם תנן אלל עפר או צרורות ומשום דמייתי לה הכא וצעירוצין ארתנן טעו להגיה הספרים תנן צמקום עפר ולא גרסינן נמי צמסכת אהלות וציטלו בטל אלל טומאה צוקעת ועולה טומאה צוקעת ויורדת והיא היא דהא צהא תליא אלל שדקך הש"ס לקצר משניות של סדר טהרות כשמציאם ואין [לומר] דקך דמייתי [הכא] צרייתא היא דאין לו להציא מן הצרייתא כיון שיכול להציא מן המשנה וזה לשון המשנה צית שמיילאהו עפר או צרורות וציטלו וכן כרי של תצוזה וגל של צרורות אפי' כגלו של עכן אפילו טומאה צלד הכלים טומאה צוקעת ועולה צוקעת ויורדת פי' לפי שהם מצוטלים והא דקאמר תנן ואין עמיד לפנותו ועפר—סתם מחלוקת רצי יוסי ורצנן אע"ג דצמתניתין דאהלות לא איירי רצנן מידי צתנן מכ"ש הוא דידע ליה כיון דצעפר וצרותות מצרכי רצנן ציטול כ"ש צתנן וכן פרק חלון (שם עט.) קאמר מאן תנא אהלות רצי יוסי היא ופרץ אי רצי יוסי איפכא שמעינן ליה צין ארתנן צין אצרותות פריך מטעמא דפרישית אע"ג דלא קתני תנן צמתני דאהלות והא דפשיטא לן הכא דתנן וציטלו הוי מעוטא אפי' לרצנן דייק לה מדקתני צמתניתין דאהלות אפילו כרי של תצוזה דמהני ציטול כ"ש צתנן והא דקאמר עפר סתם מחלוקת רצי יוסי ורצנן הוי מצי למימר דצעפר ואין עמיד לפנותו נמי פליגי דלרצנן לא ציטיל אלל א"כ צטלו ואין עמיד לפנותו לאו היינו ציטלו כדמוכת הכא אלל

משום ר' יוסי נקט עפר סתם דאפילו צסתם קצטיל ולא חש להאריך לומר תנן ועפר שאין עמיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת: **והוציין** יורדין בתוך ב'. וא"ת כשנלתו מרובה מחמתו אמאי כשרה הא אי קלשת היו ההוצין נופלין כדאשכתן צעירוצין (דף ג.)^[?] גצי מקצת סכך צתוך כ' ומקצת סכך למעלה דפסלינן הסוכה דכי קלשת לה הוי לה חמתה מרובה מנלתה ועל כורחין פי' לפי שלא יכול להתקיים הסכך צתוך עשרים דמתמת קלישותו יצא הרוח ויפור או יפול דאין לפרש אפילו היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שצוה לא היו מכשירין אינך אמוראי דהתם כיון דאין נלתה מרובה אלל על ידי סכך של מעלה מכ' הוה ליה סכך פסול^[?] מנערך צהדי סכך כשר^[?] ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוצ הוצין וראויין הן להתקיים צקל כך אם היה שם דצר הסומכת: פחות

היה סרוחה היא ופסולה. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בה איצטבא כנגד דופן האמצעית על פני כל האמצעית הסוכה ויש (בין האיצטבא) [בהאיצטבא] ד' טפחים שהן הכשר סוכה קטנה כשרה. בנה זו האיצטבא מן הצד אם יש משפת איצטבא ולכותל ד' אמות פסולה פחות מיכן כשרה. מאי קמ"ל דופן עקומה תנינא בית שנפחת וסיבך ע"ג אם יש בין כותל לסיכוך ד' אמות פסולה. ודחינן שאני התם משום דבדוכתיה דופן מעליא היא דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעיתה האיצטבא ומכאן יש משפת האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריות לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בהשלימה ל' טפחים

היה דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעיתה האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריות לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בהשלימה ל' טפחים

היה דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעיתה האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריות לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בהשלימה ל' טפחים

היה דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעיתה האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריות לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בהשלימה ל' טפחים

היה דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעיתה האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריות לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בהשלימה ל' טפחים

עין משפט

גר מצוה

בר א מיי' פ"ד מהל' סוכה הל' יג טוש"ע אור"ח סי' תרל"ג ס"ד:
בה ב מיי' שם וסמג עשין ס"צ וטוש"ע שם ומיי' פכ"ד מהל' טומאת מת הלכה ג:

בו ג מיי' פ"ד מהלכות סוכה הלכה יג וסמג וטוש"ע שם סעיף ב:
בו ד מיי' פ"ה שם הלכה ב טוש"ע שם סעיף ט:
בה ה מיי' פ"ד שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף ה:

בט ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

צ ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:

צא ח מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף י:

רבינו חננאל

לדירה אבל האי כיון דלמיסתור קאי לית ליה מידי בחצר: היתה גבוהה מכ' אמה ומיעטה בכרים ובסתות. אע"ג דביטולן לא הוי (ביטול) מיעוט דבטלה דעתו אצל כל אדם שאין אדם נותן [כרים ובסתות] במקום עפר ואבנים. תנן וביטולו הוי מיעוט וכ"ש עפר וביטולו. כגון שהסכים שלא ליטלו משם לעולם. תנן ואין עתיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת ר' יוסי ורבנן. לר"י בטל לרבנן לא בטל דתנן [בית שמיילאהו] עפר או צרורות וביטולן דייקנין מינה מדקתני וביטולן מכלל שאם לא ביטלו מפורש אלא בסתם אינן מבוטלים ותני עלה ר' יוסי אומר תבן ואין עתיד לפנותו לתנא דידן לא בטל הרי הוא כעפר סתם וביטולו עפר ועתיד לפנותו הרי הוא כסתם תבן ולא ביטלו ש"מ תבן ואין עתיד לפנותו לתנא דידן לא בטל לר' יוסי בטל עפר סתם לר' יוסי בטל לתנא דידן דקתני צרורות וביטולן מכלל דסתמא לא בטלו. היתה גבוה מכ' אמה והוציין יורדין לתוך כ' רואים אם צילתן של הוציין הללו מרובין מחמתן כשרה דחשיבין אלו ההוציין הן הן הסכך. היתה גבוהה עשרה טפחים והוציין יורדין לתוך י' טפחים א) דחה רבא דברי אביי ואמר

דירה סרוחה היא ופסולה. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בה איצטבא כנגד דופן האמצעית על פני כל האמצעית הסוכה ויש (בין האיצטבא) [בהאיצטבא] ד' טפחים שהן הכשר סוכה קטנה כשרה. בנה זו האיצטבא מן הצד אם יש משפת איצטבא ולכותל ד' אמות פסולה פחות מיכן כשרה. מאי קמ"ל דופן עקומה תנינא בית שנפחת וסיבך ע"ג אם יש בין כותל לסיכוך ד' אמות פסולה. ודחינן שאני התם משום דבדוכתיה דופן מעליא היא דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעיתה האיצטבא ומכאן יש משפת האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריות לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בהשלימה ל' טפחים

^[1] גראה דחסר דגמרי רצינו ונ"ל וסגר אצי' למימר דאם חמתם מרובה מנלתם כשרה ודחה רבא וכו'.